

Kuhmon kaupunginvaltuusto

Aloite Lähiötuvan toiminnan turvaamiseksi

Tein Lähiötupaa koskevan aloitteeni pari vuotta sitten, ja jotenkin tiesin, että kohta taas olemme samassa tilanteessa, jos Lähiötupaa ja sen toimintaa ei sen silloisessa muodossaan nähdä kunnan yhdeksi perustehtäväksi.

Itse Lähiötuvan toimintaa hyvin läheltä seuranneena huomasin, kuinka noin vuosi sitten Karhunpolun lisäksi myös muualla asuvia kuhmolaisia alkoi vierailla tuvalla; kuka nauttimassa aamiaista, lehdet lukemassa tai pyytämässä apua atk-asioissa. Myös koulun hävikkiruokaa ja kauppojen hävikkileipiä haettiin kauempaakin.

Siinä istuskellessa kuulin monenkirjavista kohtaloista ja myös kiitollisuutta siitä, että vaikeana aikana saa rahat riittämään, kun on mahdollista saada pikkurahalla aamupalaa ja apua päivän ruokailuun. Eräs yksinäinen mies kertoi, ettei ollut vuosikausiin syönyt aamupalaa, mutta kun hän kuuli aamupalasta alkoi aamulenkkinsä loppuksi käydä Lähiötuvalla. Painokin oli kuulemma lähtenyt laskuun, kun syömisiin oli tullut enemmän säännöllisyyttä. ”Siitä tuli hyvä tapa”, hän totesi.

Lähiötuvalla kävi säännöllisesti eri alojen asiantuntijoita, joilta asiakkaat saivat kysyä apua ongelmiinsa yksityisesti. Siis varsinaista matalan kynnyksen erittäin hyvää asiakasystävällistä toimintaa. Etenkin aikuissosiaalityön, ehkäisevän päihdetyön ja monen muun paikalla käyneen ammattilaisen näkökulma on tärkeää, sillä juuri asiakastyössä kaikenlaisen ”huono-osaisuuden” vaikutukset selkeimmin näkyvät.

Usea sosiaalityön tekijä onkin ottanut kantaa Lähiötuvan toiminnan puolesta. Ja niin kuuluukin tehdä, sillä jo sosiaalihuoltolakiin on kirjattu, että rakenteellinen sosiaalityö on yksi osa työtä.

Sosiaalihuoltolaki (7§) toteaa, että rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittymisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tämä tarkoittaa paitsi tiedon tuottamista asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä myös tavoitteellista toimintaa ja toimenpide-ehdotuksia rakenteellisten ongelmien ehkäisemiseksi.

Lain mukaan sosiaalihuollon asiantuntemus tulisi myös tuoda osaksi kunnan muiden toimialojen suunnittelua.

Lähiötuvan toiminta on hyvin yhteisöllistä. Sen perustana on ollut pari vakituista työntekijää, ja pieni joukko vapaaehtoisia, jotka ovat olleet tarvitessa apuna esimerkiksi leipomalla tuotteita aamiaiselle tai iltapäiville tai etsiessään kaupoista sopivia tarjouksia elintarvikkeista.

Viimeksi käydessäni Lähiötuvalla paikalla oli myös sosiaalityötä opiskeleva, joka teki työharjoitteluaan tuvalla. Hän oli suoraan sanottuna kauhuissaan kun tieto Lähiötuvan työntekijöiden työsuhteiden päättymisestä tuli, eikä uusista ollut tietoaakaan.

”Näin mahtava toiminta saatu vakiinnutettua. Eihän tässä ole mitään järkeä!” oli hänen kommenttinsa.

Kuhmon kaupunginjohtaja totesi uudenvuoden puheessaan kaupungin pyrkimyksestä lisätä yhteisöllisyyttä. Tähän on kuitenkin sanottava, että Lähiötuvan toiminnan asteittaisella alasajolla, kokoaikaisesta pariin tuntiin päivässä, iso vaikuttava osa kaupungin olemassa olevasta yhteisöllisyydestä tulee päinvastoin katoamaan.

Tässä on kysymys rahasta, työttömyydestä ja etenkin kuntalaisten hyvinvoinnista.

Kuhmo joutuu maksamaan Työttömyysetuusmaksua (”sakkomaksu”) Kelalle kaikista työttömyysetuudella olevista. Reilun vuoden peruspäivärahalta tai ansiosidonnaisella olevista 40% tai vajaa kaksi vuotta työmarkkinatuella olevista 50%. Eli suomennettuna, Kuhmolla ei olisi varaa yhteenkään työttömään ja katsotaan tuleeko varatut 700 000 maksuihin riittämään.

Nyt vuoden alusta kunnat hoitavat työllisyyden hoidon ja valtion piti korvata siitä aiheutuneet kulut. Kuhmoonkin luvattu siirtymäraha n. 64 000 olikin jäänyt 43 000 kun taas vastuukunta Kajaanin potti nousi n. sadalla tonnilla. Kuhmo myös maksaa osansa työllisyysalueen kuntana Kajaanille 154 000 vuodessa.

Kuhmon työllistämiseen budjetoima n. 240 000 ei sekään toteudu sellaisenaan, sillä viime vuoden aikaisia Te-toimistojen vanhoja palkkatuki sidontoja ilmaantui ja myöskään STM ei enää maksanutkaan osuuttaan työmarkkinatuista. Eli summa summarum, siitäkin budjetista suli näiden viimevuotisten kujeiden takia 67%.

On myös jo tiedossa, että yleiskatteellinen valtionosuutemme 1.114 000 euroa ei tule riittämään, kun työllisyydenhoidon summaksi on budjetoitu 1,9 miljoonaa, joka sisältää myös henkilöstön 8 htv palkkakulut.

Kuitenkin, olen varma, että Kuhmon kaupunki ja Kainuun hyvinvointialue ja myös Kuhmon Seurakunta voisivat yhteistuumin sopia sellaisesta järjestelystä, että Kuhmon Lähiötuvalla saataisiin palkattua kaksi työntekijää. Esimerkiksi yli 55-vuotiaan työntekijän voi palkata 10 kuukaudeksi 70% tuella.

Esitänkin, että Kuhmon kaupunki ottaa aktiivisen roolin ja lähestyy Kainuun hyvinvointialuetta ja Kuhmon seurakuntaa sekä aloittaa neuvottelut Lähiötuvan toiminnan palauttamiseksi lainmukaiselle tasolle yhteisöllisenä toimipisteenä, jossa kuhmolaiset voivat saada matalan kynnyksen asiakasystävällistä monialaista palvelua ja kuntien vastuulla olevia sosiaalihuoltolain ym ennaltaehkäisyä koskevia vastuita.

Kuhmossa 13.01.2025

Kirsi Virtanen

Esitänkin, että Kuhmon kaupunki ja Kainuun HVA pistävät viisaat päänsä yhteen ja miettivät miten saadaan Lähiötuvan toiminta lainkirjaimen täyttäväksi ennaltaehkäiseväksi toiminnaksi. Koska työllisyysasiat ovat nyt kuntien hallussa ja vaikka huhuja kuulee ettei pitkäaikaistyöttömiä kuulemma ole tai saada työhön, niin kai niihin sakkomaksuihin kuitenkin